

Оңтүстік Қазақстан Мемлекеттік Фармацевтика Академиясы
Акушерлік – гинекология курсымен АМСЖ кафедрасы

СӨЖ

Тақырыбы: *Емшекпен емізу . Емшекпен емізудің 10 принциптері. ДДСҰ -ның принциптеріне сай емхана жағдайында емшекпен емізуге дайындық.*

Орындаған: Серикова А.

712-топ ЖТД

Тексерген: Джунусова Р.К.

Шымкент – 2016 жыл

Физиологиялық босанудан кейінгі кезең

- Босанудан кейінгі кезең- (пуэрперальді) жүктілікпен және босанумен пайда болған өзгерістер жойылуы, тек сүт безі өзгерістерін қоспағанда. Бұл кезең ұрық жолдасы шығуынан басталып 6-8 аптаға созылады.

- Ерте босанудан кейінгі кезең- босанғаннан кейінгі
- Кеш босанғаннан кейінгі кезең
- Е. А. Чернухи (2006), пікірі бойынша, ерте босанғаннан кейінгі кезең алғашқы 5-7 кундер аралығы. K.Lipscomb, M.J. Novy (2008) ойынша ерте босанғаннан кейінгі кезең ұзақтығы 22 сағат.

Инволюция процессі жыныс мүшелерінен, жатырдан басталады. Бала жолдасы туылғаннан кейін жатыр көлемі кішірейеді және тығыздалып шар формасына ие болады. Қабырғасы 0,5 -ден 3 - 5 см дейін қалыңдайды, истмикалық бөлігі тарылады. Салмағы-1000-1200 г. Ұзындығы – сыртқы аңқадан түбіне дейін- 15-20 см болады.

БОСАНУДАН КЕЙІНГІ КЕЗЕҢ ТӘУЛІГІНЕ САЙ ЖАТЫР ҚУЫСЫ ҰЗЫНДЫҒЫ

Послеродовой период	Длина полости матки по зонду, см
10-е сут.	10,6
14-е сут.	9,9
3-я нед.	8,0
5-я нед.	7,5
6-я нед.	7,1
7-я нед.	6,9
9-я нед.	6,5

ЖАТЫР ИНВОЛЮЦИЯСЫ

Показатель, мм	Послеродовой период, сут		
	2-е	4-е	6-8-е
Матка:			
длина	140 ± 4	120 ± 5	100 ± 6
ширина	136 ± 3	115 ± 4	100 ± 5
переднезадний размер	70 ± 2	68 ± 3	65 ± 4
Полость матки:			
длина	51 ± 2	92 ± 3	74 ± 4
ширина	111 ± 5	43 ± 3	33 ± 2
переднезадний размер	$6,1 \pm 1$	4 ± 1	$3,2 \pm 0,4$

- **Жатыр инволюциясы босанудан кейінгі толғақпен көрінеді. Көбіне толғақ тәрізді ауырсыну баланы төспен емізуде байқалады.** Босанғаннан кейін алғашқы аптада жатыр салмағы – 500-600 г, екінші аптада -350 г, үшінші аптада-200 г дейін көлемі азаяды. Жатыр инволюциясы жөнінде оның түбі арқылы бағалай аламыз. Күніне орташа 2 см төмен түсіп отырады.

СҮТ БЕЗІ ӨЗГЕРІСТЕРІ

Алғашқы 2-3 күнде уыз секреттеледі, 3-4 күннен 15-18 күнге дейін «переходное молоко» және осыдан кейін ғана жетілген сүт пайда болады салыстырмалы құрамымен.

СҮТ БЕЗІ ХИМИЯЛЫҚ ҚҰРАМЫ

Компонент	Молозиво (1–5-й день)	Переходное молоко (6–14-й день)	Зрелое молоко (с 15-го дня)
Белок, г	2,3	1,6	1,1
Жир, г	2,6	3,5	4,5
Лактоза, г	5,7	6,4	6,8
Энергетическая ценность, ккал	67,0	73,0	75,0
Витамин А, мг	0,16	0,09	0,06
Каротиноиды, мг	0,14	0,04	0,02
Витамин Е, мг	1,5	0,9	0,2
Натрий, мг	50,0	30,0	17,0
Калий, мг	74,0	64,0	50,0
Кальций, мг	48,0	46,0	34,0
Цинк, мг	1,2	3,8	5,6

Босанудан кейінгі кезеңді жүргізу

- Тері жамылғысы мен шырышты қабат түсін бағалау
- Артериальді қан қысымын өлшеу
- Жатыр тұру биіктігі мен тонусын бағалау
- Қан көлемін бағалау
(физиологиялық қан кету мөлшері 0,5 % әйел дене массасына)

- Жыныс мүшелерінде жыртылу болса тігу
- Босану асқынусыз болса баланы төске беру
- 2 сағаттан соң босанудан кейінгі бөлімше палатасына ауыстыру

БОСАНУДАН КЕЙІНГІ КЕШ КЕЗЕҢ

- Температураны өлшеу (таңертең және кешке)
- Пульсті есептеу
- АҚҚ өлшеу
- Ішті пальпациялау(жұмсақ, ауырсынусыз болуы тиіс)
- Күнделікті жатыр инволюциясын, лохи сипатын,сүт безі жағдайын бақылау.
- Сыртқы жыныс мүшелерін қарау ісіну,гиперемияға мән беру.

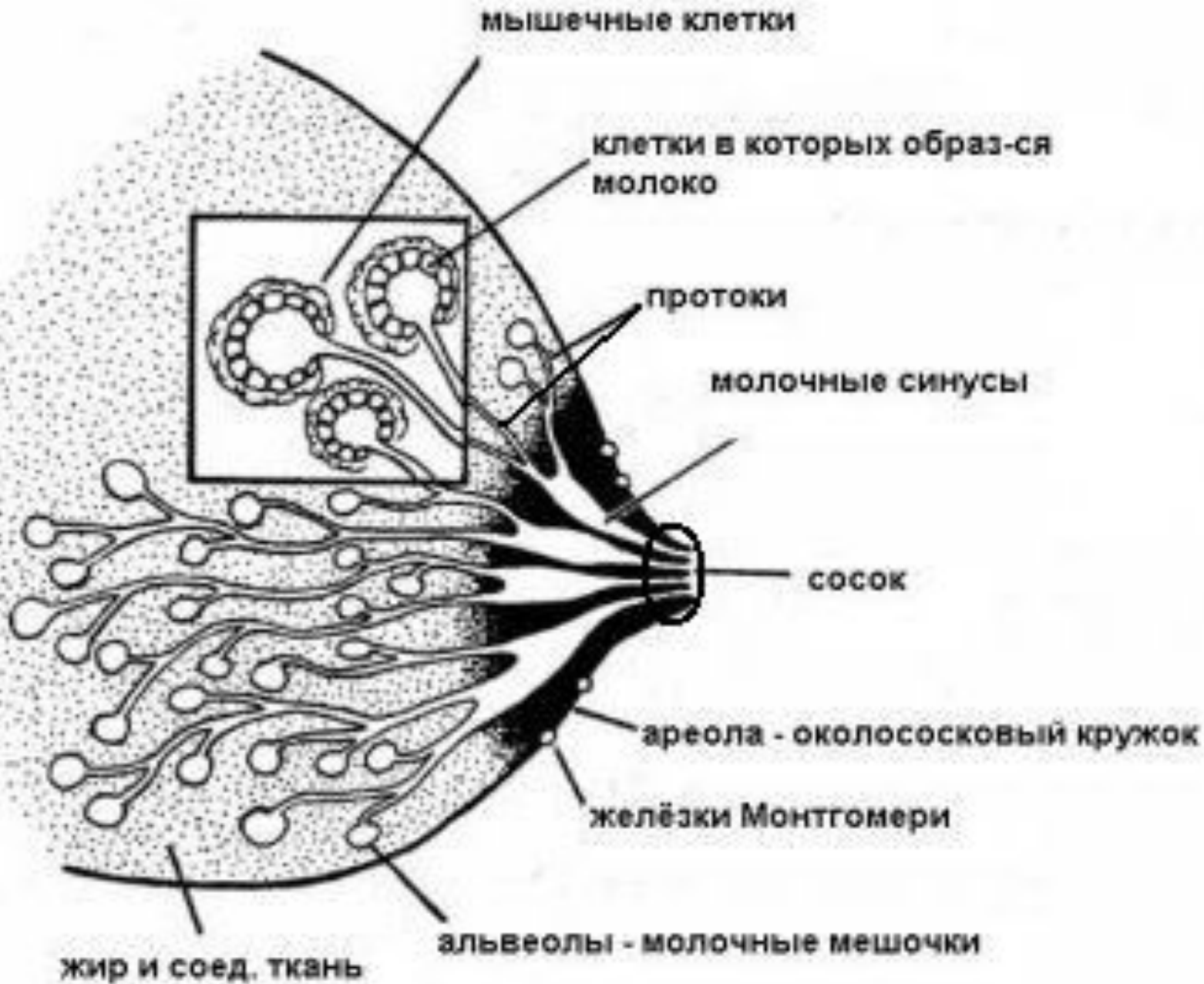
- Көрсеткіш болмаса ана мен бала бірге болуы тиіс
- Босану уйінен шыққан соң 2-3 куннен кейінгі алғашқы патронаж жасалуы керек
- Алғашқы 6 айда тек ана сүтімен емізуді түсіндіру
- Контрацепция әдістерімен таныстыру

ТӨСПЕН ЕМІЗЕТІН ӘЙЕЛДЕРГЕ АРНАЛҒАН ТАМАҚТАНУ РАЦИОНЫ

Наименование пищевых веществ и энергии	Рекомендуемые величины	
	от 1 до 6 мес.	от 7 до 12 мес.
Белок, г	106	96
Жиры, г	88	88
Углеводы, г	358	348
Калорийность, ккал	2700	2650
Минеральные вещества, мг		
Фосфор	1800	1800
Кальций	1200	1200
Магний	450	450
Железо	33	33
Цинк	25	25
Йод	0,2	0,2
Витамины		
С, мг	110	110
А, мкг рет. экв.	1200	1200
Е, мкг токоф. экв.	12	12
Д, мкг	12,5	12,5

ЛГЭСНЕНА ВМІЗУ
АНІМІЗУ

Омыраумен немесе табиғи жолмен емізу — жаңа туылған адамның тамақтану формасы, жаңа туылған және еметін баланың физиологиялық адекватты тамақтануының жалғыз формасы.

ГРУДНОЕ
ВСКАРМЛИВАНИЕ

Омыраумен ғана емізу:

Омыраумен ғана емізу - басқа да қосымша тамақтарды немесе сусындарды, соның ішінде суды да қолданбайтын емізу түрі (дәрілік немесе дәрумендік және минералды заттардан басқа; сауылған сүт беру кіреді).

Басым омыраумен емізу:

Басым омыраумен емізу - омыраумен емізуден басқа балаға шамалы су немесе шай бергенде.

Бөтелкемен емізу:

Бөтелкемен емізу - баланы сауылған сүтпен немес басқа сусынмен бөтелке арқылы емізу түрі.

Жасанды тамақтандыру:

Жасанды тамақтандыру – баланы жасанды қоспалармен, омыраумен емізбей тамақтандыру.

Жартылай омыраумен емізу:

Жартылай омыраумен емізу-
баланы омыраумен де,
жасанды қоспамен де, не
сүтпен, не ботқамен немесе
тамақпен тамақтандыру.

Уыз – бала туылғаннан кейін алғашқы күндері өндірілетін, қою сарғыш немесе мөлдір сүт, жетілген сүт өндірілгенге дейін баланың ағзасына қажетті барлық элементтермен қамтамасыз етеді.

- Уызда ақуыздар көбірек, гкморалды иммунитет факторларына бай
- Уыз үшек жұмысын жақсартады
- Уызда сонымен қатар өсу факторы бар, баланың дамымаған ішектерін дамытады
- дәруменді құрамы жетілген сүтке қарағанда ерекшеленеді, бұнда А дәрумені көп.

Жетілген сүт – босанғаннан кейін бірнеше күннен кейін ғана өндерелетін сүт. Бұл кезде сүт көп мөлшерде өндіріліп, сүт безі қатты, ауыр болады.

“Алдыңғы” сүт – емізудің басында сүттің түсі көкшіл болады, онда көптеген ақуыздар және лактоза болады.

“Артқы” сүт – емізудің соңында қанық ақ түс болады. Осында май көп болады, энергетикалық құнарлығы жоғары.

Омыраумен емізу кезеңдері

- Дайындық – омыраумен емізуге болашақ ананың психологиялық дайындалуы
- Екі жақты белсендіру кезеңі – босанғаннан кейін омырауға салғаннан бастап сүттің жеткілікті өндірілуі 3-5 күнге дейінгі кезең
- Адаптационды кезең – тұрақсыз режимнан тұрақты ему кезеңіне дейінгі
- Негізгі кезең – тұрақты немесе үдемелі интервалды тамақтандыру. Баланың тұрақты салмақ қосуы.

Омыраумен емізудің 10 қағидасы

1. Омыраумен емізу тәжірибесі жайлы жазылулы түрде нақтыланған саясат болу қажет және мезгіл сайын медициналық қызметкерлерді ол хаттамамен таныстырып отыру керек

2. Бұл саясаттың орындалуы үшін барлық медициналық қызметкерлерді оқыту қажет.

3. Барлық жүкті әйелдерді
омыраумен емізу
артықшылықтарымен және
әдістерімен ақпараттандыру.

www.kedrovskii.com

4. Босанғаннан кейінгі
алғашқы 30 минутта
омыраумен емізуге көмектесу.

5. Қалай омыраумен емізу керектігін аналарға үйрету, және баласы екеуі екі жақта болса да лактацияны сақтап қалуды үйрету.

6. Жаңа туған нәрестеге омыраумен емізуден басқа тамақ немесе сусындар бермеу керек, тек медициналық көрсеткіштер болса рұқсат етіледі.

7. Ана мен баланың палатада 24 сағат бойы бірге болуына жағдай жасау.

8. Баланың қалауы бойынша емізу.

9. Жаңа туған нәрестелерге, еметін балаларға анасының сүт безін алмастыратын немесе жұбататын жасанды заттар беруге болмайды (соски, пустышки).

10. Омыраумен емізуді қолдайтын топтардың құрылуына ат салысу және әйелдерді перзентханадан шыққаннан кейін сол топтарға жолдау.

